

Koncepcie celoživotného poradenstva v SR

1. Úvod

Zmenené životné a pracovné podmienky kladú čoraz väčší dôraz na význam celoživotného vzdelávania. Dôležité je pritom vyhovieť reálnym potrebám jednotlivcov, zamestnávateľov, verejnej správy, vzdelávacích inštitúcií. Z hľadiska potrieb a požiadaviek občanov sa môže široká ponuka vzdelávania javiť ako nie celkom adresná a vo svojej štruktúre málo priehľadná. Pocit nepriehľadnosti je ešte viac umocňovaný internetom a inými médiami. Všetci občania bez rozdielu by mali mať možnosť obrátiť sa kedykoľvek na príslušné miesto v prípade, že sa chcú prostredníctvom vzdelávania profesionálne zdokonaľovať, nadobudnúť novú kvalifikáciu, získať nové zamestnanie alebo jednoducho zvýšiť kvalitu svojho osobného života.

Nadobúdanie nových kvalifikácií, zlepšovanie a dopĺňanie vedomostí, zručností, získavanie kľúčových kompetencií nie je možné zabezpečiť výlučne len vo formálnom systéme vzdelávania. V súčasnosti sa vzdelávanie a sebarozvoj stáva cielenou, nepretržitou a celoživotnou úlohou. Význam celoživotného poradenstva zohráva v celoživotnom vzdelávaní čoraz dôležitejšiu úlohu. Celoživotné poradenstvo prispieva k dosahovaniu ekonomického rozvoja, efektivity trhu práce a pracovnej a geografickej mobility, má kľúčový význam v zabezpečovaní sociálnej inklúzie, sociálnej a rodovej rovnosti a aktívneho občianstva.

V súčasnosti neexistuje jednotný systém celoživotného poradenstva, ktorý by spájal jednotlivé poradenské subsystémy (výchovné poradenstvo a prevencie v školách a školských zariadeniach, kariérové poradenstvo, poradenské služby na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny SR, poradenstvo vo vzdelávacích inštitúciách atď.) a to napriek tomu, že význam celoživotného poradenstva zohráva v živote jednotlivca ako aj v jeho celoživotnom vzdelávaní čoraz dôležitejšiu úlohu. Cieľovými skupinami uceleného a vzájomne prepojeného komplexu poradenských služieb celoživotného poradenstva s rôznym disciplinárnym zameraním sú predovšetkým študujúci vo formálnom systéme vzdelávania (žiaci a študenti všetkých stupňov škôl), študujúci v neformálnom systéme vzdelávania, zamestnaní, nezamestnaní, nezamestnanosťou ohrození, poberatelia sociálnych dávok, občania so zdravotným postihnutím, občania pre ktorých je uplatnenie, prípadne udržanie sa na trhu práce súčasťou ich aktívneho starnutia ako aj občania, ktorí hľadajú možnosti opätovného zaradenia sa do pracovného procesu, možnosti kariérneho postupu, či možnosti ďalšieho vzdelávania.

V návrhu koncepcie sú formulované politické a odborné východiská, ciele, úlohy a dôležité kroky, ktoré je potrebné uskutočniť pre vytvorenie komplexného systému poradenských služieb v Slovenskej republike zabezpečujúceho rôzne služby zodpovedajúce potrebám klientov, vymedzujúceho kompetencie jednotlivých poskytovateľov, obsahujúceho referenčný rámec, ktorý definuje, na koho sa klient môže obrátiť pre daný typ pomoci. Návrh koncepcie je v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, cieľmi Lisabonskej stratégie,

politikou vlády SR a Európskej únie ako aj s prioritami a opatreniami Operačného programu Vzdelávanie.

2. Politické a odborné východiská

Európska sociálna charta (prijatá v Turíne 18. októbra 1961, doplnená o dodatky v rokoch 1988, 1995 a 1996) vo svojom čl. 9 uvádza „Na zabezpečenie účinného výkonu práva na poradenstvo pri voľbe povolania sa zmluvné strany zaväzujú zabezpečiť alebo podporiť podľa potreby služby na pomoc všetkým osobám vrátane zdravotne postihnutých pri riešení problémov týkajúcich sa výberu povolania alebo postupu v ňom, so zreteľom na osobné predpoklady a možnosti na trhu práce“.

Rezolúcia Rady Európskej únie o posilňovaní politik, systémov a praxe v oblasti celoživotného poradenstva v Európe (9286/04 EDUC 109 SOC 234) z roku 2004 vyzvala členské štáty vytvárať inštitucionálne prostredie a zodpovedajúce systémové rozhodnutie pre konvergenciu stratégií smerom k vytvoreniu národných a regionálnych celoživotno-poradenských systémov naprieč sektormi, s vysokými úrovňami rovnosti, efektívnosti a kvality. Návrh rezolúcie Rady Európskej únie obsahuje vo svojom jadre akčný plán na rozvoj celoživotného poradenstva.

Memorandum o celoživotnom vzdelávaní vypracovala Európska komisia v roku 2000 s cieľom vytvoriť ucelenú stratégiu celoživotného vzdelávania v Európe. Vychádza z myšlienky nevyhnutnej potreby celoživotného vzdelávania, cieľom ktorého je podpora aktívneho občianstva a zamestnanosti. Presadzovanie celoživotného vzdelávania sa sústreďuje na šesť kľúčových posolstiev. Cieľom kľúčového posolstva 5: Nový prístup k profesijnej orientácii a poradenstvu je zabezpečiť, aby každý mal ľahký prístup ku kvalitným informáciám a radám o možnostiach vzdelávania sa počas celého života.

Koncepcia celoživotného vzdelávania v SR schválená uznesením vlády SR č. 157 z 25. februára 2004, definuje strategické ciele rozvoja celoživotného vzdelávania, medzi ktoré patrí aj zabezpečenie prístupu ku kvalitným informáciám a radám o možnostiach vzdelávania pre každého a počas celého života. Kariérové poradenstvo je v koncepcii chápané ako stála a lokálne prístupná služba pre všetkých. Obsahom tejto služby majú byť nielen presné a relevantné informácie o možnostiach vzdelávania, ale aj vysoko odborná rada uľahčujúca rozhodovanie, motivujúca jednotlivca k ďalšiemu snaženiu sa o lepšie uplatnenie na trhu práce v regióne na základe získaného vzdelania.

Hlavným cieľom *Stratégie celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva* schválenej uznesením vlády SR č. 382/2007 z 25. apríla 2007 je dobudovať systém celoživotného vzdelávania a systém celoživotného poradenstva tak, aby uľahčil občanom prístup k opakovanému a pružnému nadobúdaniu nových kvalifikácií prostredníctvom kvalitného vzdelávania získaného okrem formálneho vzdelávania aj v neformálnom systéme vzdelávania a v systéme informálneho učenia sa za pomoci komplexných služieb poradenstva počas celého života človeka a tým prispieť k udržaniu čo najvyššej zamestnanosti pri dodržiavaní rovnosti príležitostí.

Modernizačný program Slovensko 21, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 367 dňa 4. júna 2008 deklaruje, že sa vytvoria podmienky pre implementáciu systému celoživotného poradenstva, aby mohli občania získať komplexné informácie nielen o možnostiach štúdia, ale

i o možnostiach uplatnenia sa na trhu práce, čo umožní správne nasmerovanie jednotlivcov pri výbere školy i pracovného miesta. Cieľom vytvorenia takéhoto systému celoživotného poradenstva je zlepšenie orientácie vo vzdelávacích aktivitách na trhu práce, zvyšovanie zamestnateľnosti občanov, zlepšenie mobility na trhu práce.

Návrh uznesenia Rady Európskej únie z 21. novembra 2008 „Lepšie začlenenie poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania“ potvrdzuje priority zamerané na aktívne vykonávanie poradenskej politiky v rámci vnútroštátnych stratégií celoživotného vzdelávania a zdôrazňuje potrebu premietnutia jednotlivých priorít do skutočných aktivít. Vyzýva členské štáty, aby

- posilnili úlohu celoživotného poradenstva v rámci vnútroštátnych stratégií celoživotného vzdelávania v súlade s lisabonskou stratégiou a strategickým rámcom európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy;
- v prípade potreby uskutočnili preskúmanie politík a postupov v oblasti poradenstva na vnútroštátnej úrovni,
- využívali podľa vnútroštátneho kontextu a právnych predpisov a ako celoživotnú pomoc pri prechodných situáciách u občanov hlavne tieto hlavné zásady (prioritné oblasti):
 1. podporovať nadobudnutie schopností riadiť svoju kariéru po celý život;
 2. uľahčiť prístup všetkých občanov k poradenským službám;
 3. rozvinúť záruky kvality poradenských služieb;
 4. podporovať koordináciu a spoluprácu rôznych aktérov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni
- využívali možnosti, ktoré ponúka Program celoživotného vzdelávania a európske štrukturálne fondy, v súlade s prioritami členských štátov.

Ďalej vyzývajú členské štáty, aby zabezpečili monitorovanie vykonávania štyroch uvedených prioritných oblastí na vnútroštátnej aj európskej úrovni.

3. Prípravná fáza koncepcie celoživotného poradenstva

Budovanie komplexného systému celoživotného poradenstva vyžaduje úzku medzirezortnú súčinnosť a účinnú spoluprácu sociálnych partnerov. Ministerstvo školstva SR, ako gestor celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva si je plne vedomé rizík jednostranného pohľadu a neúčinnosti prípadných sektorových opatrení, sa usiluje o čo najvýraznejšiu celostnosť pohľadu na celoživotné poradenstvo, preto vytvorilo Národné fórum pre celoživotné poradenstvo. Nevyhnutnosť vytvorenia Národného fóra pre celoživotné poradenstvo vyplynulo nielen z národnej potreby, ale aj z požiadaviek Európskej komisie a Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania. Organizačné záležitosti pre Národné fórum pre celoživotné poradenstvo zabezpečuje Academia Istropolitana, priamo riadená inštitúcia Ministerstva školstva SR, ktorá plní úlohy sekretariátu.

Pretože Národné fórum pre celoživotné poradenstvo má v kompetencii predkladať koncepčné materiály k celoživotnému poradenstvu, pripravili členovia Národného fóra návrh koncepcie pre celoživotné poradenstvo, v ktorom formulujú východiská, ciele, úlohy a dôležité kroky, ktoré je potrebné uskutočniť pre vytvorenie komplexného systému celoživotného poradenstva v Slovenskej republike tak, ako je uvedené v úvodnej časti návrhu koncepcie celoživotného poradenstva.

4. Definícia celoživotného poradenstva a ciele celoživotného poradenstva

Rada Európskej únie celoživotné poradenstvo vymedzuje ako „pokračujúci proces, ktorý občanom každého veku a počas celého života umožní určiť ich schopnosti, spôsobilosti a záujmy, prijať rozhodnutia týkajúce sa vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnania a riadiť ich individuálnu dráhu vo vzdelávaní, v práci a v iných oblastiach, kde je možné získať a/alebo využívať tieto schopnosti a spôsobilosti. Poradenstvo zahŕňa širokú škálu individuálnych alebo skupinových činností týkajúcich sa poskytovania informácií, poradenstva, posúdenia spôsobilostí, poskytovania pomoci, výučbu spôsobilostí potrebných pre prijímanie rozhodnutí o svojej kariére a pre jej riadenie.“

Vzhľadom na definíciu celoživotného poradenstva Radou Európskej únie, ktorá je zakotvená v uznesení č. 2008/C 319/02 „Lepšie začlenenie poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania“, táto koncepcia celoživotného poradenstva sa zameriava na celoživotné poradenstvo pre trh práce, zamestnateľnosť, profesijnú orientáciu a kariérový vývin jednotlivcov.

Cieľom celoživotného poradenstva je:

- Umožniť jednotlivcom riadiť a plánovať si vlastné vzdelávanie a pracovnú dráhu v súlade so svojimi životnými cieľmi, prepojiť svoje schopnosti a záujmy so vzdelávaním, odbornou prípravou a príležitosťami na trhu práce a samozamestnania, a tým prispieť k ich osobnej sebarealizácii;
- Skvalitniť kariérové poradenstvo pre žiakov, študentov, skvalitniť ich systematickú prípravu pre trh práce počas školskej dochádzky, primeranou formou ich zoznamovať so svetom práce (informačné materiály, internet, videonahrávky, exkurzie, prax) zohľadňujúc strategické potreby trhu práce, investície do záujmovej činnosti na formovanie študijno-profesijných záujmov s cieľom zvýšiť ich budúcu zamestnateľnosť.
- Pomáhať inštitúciám odborného vzdelávania a prípravy pri motivácii žiakov a študentov, aby prijali zodpovednosť za vlastné vzdelávanie a sami si stanovovali ciele, ktoré chcú dosiahnuť;
- Pomáhať firmám a organizáciám zamestnávať motivovaných, uplatniteľných a prispôsobivých zamestnancov, ktorí sú schopní nájsť si prístup k možnostiam vzdelávania v rámci pracoviska aj mimo neho;
- Pomáhať všetkým, ktorí poradenské služby potrebujú, alebo prejavia o ne záujem vrátane občanov so zdravotným postihnutím, občanov hľadajúcich uplatnenie alebo udržanie sa na trhu práce;
- Poskytnúť občanom, uchádzačom o zamestnanie, záujemcom o zamestnanie a zamestnávateľom informačné a poradenské služby a zabezpečiť odborné poradenské služby uchádzačom o zamestnanie a záujemcom o zamestnanie;
- Poskytovať tvorcom koncepcií celoživotného poradenstva dôležité nástroje na dosiahnutie širokej škály cieľov štátnej politiky;
- Podporovať miestnu, regionálnu, národnú a európsku ekonomiku prostredníctvom rozvoja pracovnej sily a jej prispôbovania sa meniacim sa hospodárskym potrebám a spoločenským podmienkam;

- Pomáhať pri rozvoji spoločnosti, v ktorej občania aktívne prispievajú k svojmu sociálnemu a demokratickému dlhodobu udržateľnému rozvoju.

Celoživotné poradenstvo pomáha tvorcom koncepcií celoživotného poradenstva dosahovať niekoľko spoločných cieľov, ktorých napĺňanie je úlohou všetkých partnerov, ktorí podporujú trvalo udržateľný rozvoj (ústredné orgány štátnej správy, samospráva, sociálni partneri). Sú to predovšetkým:

- *Efektívne investície do vzdelávania a odbornej prípravy*: zvyšovanie percenta ľudí v procese vzdelávania a ľudí s ukončeným vzdelaním a odbornou prípravou na základe harmonického zosúladenia záujmov a schopností jednotlivcov s možnosťami vzdelávania sa a profesionálneho uplatnenia sa;
- *Efektivita trhu práce*: skvalitnenie pracovných výkonov a motivácie, zvyšovanie miery zotrvania v pracovnom pomere, znižovanie času stráveného hľadaním práce a nezamestnanosťou, a to prostredníctvom lepšieho zosúladenia schopností a záujmov jednotlivcov s možnosťami rozvoja práce a kariéry, prostredníctvom zvyšovania povedomia ohľadom súčasných a budúcich príležitostí zamestnania a vzdelávania, vrátane samozamestnania a podnikania a prostredníctvom geografickej a profesijnej mobility;
- *Celoživotné vzdelávanie*: uľahčenie osobnostného rozvoja a zvýšenie zamestnateľnosti všetkých jednotlivcov prostredníctvom nepretržitého zapájania sa do procesu vzdelávania a odbornej prípravy, pomoc jednotlivcom pri hľadaní svojej profesionálnej dráhy prostredníctvom čoraz rozmanitejších, no prepojených možností vzdelávania, pri určovaní zručností a pri uznávaní ich neformálneho a informálneho vzdelania;
- *Sociálna inklúzia*: pomoc pri výchovno-vzdelávacej, sociálnej a ekonomickej integrácii a reintegrácii všetkých jednotlivcov a skupín vrátane občanov tretích krajín, predovšetkým tých, ktorí majú problémy s prístupom a porozumením informáciám o vzdelávaní a zamestnaní vedúcim k sociálnej inklúzii, aktívnemu občianstvu a znižovaniu problému zacyklenosti v dlhodobej nezamestnanosti a chudobe;
- *Sociálna rovnosť*: pomoc jednotlivcom prekonávať bariéry pri vzdelávaní a zamestnaní, ktoré sú spojené s pohlavím, etnickou príslušnosťou, vekom, handikepom a sociálnou triedou;
- *Ekonomický rozvoj*: podpora vyššej miery zamestnanosti a zvyšovanie kvalifikovanosti pracovnej sily v spoločnosti a ekonomike založenej na vedomostiach.

5. Špecifické ciele celoživotného poradenstva

Služby celoživotného poradenstva sa v Slovenskej republike poskytujú najmä v pôsobnosti rezortu školstva, rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny a poskytujú ich tiež inštitúcie, ktoré pôsobia mimo týchto rezortov. Pretrvávajúcim problémom je nedostatočná koordinácia aktivít jednotlivých subjektov pôsobiacich v oblasti poradenstva, najmä absencia komplexného systému celoživotného poradenstva. Na základe analýzy súčasného stavu celoživotného poradenstva boli prijaté a v Stratégii celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva aj deklarované špecifické ciele celoživotného poradenstva:

- zabezpečiť dobudovanie systému celoživotného poradenstva s cieľom vytvoriť dostupnosť pre všetkých, ktorí tieto služby potrebujú alebo prejavia o ne záujem – žiakom základných škôl a stredných škôl, ich rodičom, študentom vysokých škôl, študujúcim v neformálnom systéme vzdelávania, jednotlivcom so zdravotným

postihnutím, jednotlivcom hľadajúcim možnosti uplatnenia na trhu práce vrátane tých, ktorí sú nezamestnaní, vracajúci sa na trh práce alebo uplatnenie, prípadne udržanie sa na trhu práce je pre nich súčasťou ich aktívneho starnutia;

- vybudovať a následne podporovať kapacity na tvorbu a udržiavanie databáz informácií potrebných pre služby celoživotného poradenstva; tieto databázy budovať koordinovane a v spolupráci kľúčových rezortov, pri tvorbe informácií zabezpečiť ich komplementárnosť, aktuálnosť, pravdivosť, prehľadnosť a komplexnosť;
- zvýšiť investície do celého systému celoživotného poradenstva poskytovaného tak v rámci rezortu školstva, ako aj rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny, vytvárať podmienky aj pre pôsobenie neštátnych poskytovateľov služieb celoživotného poradenstva; investície orientovať do všetkých oblastí – materiálnych podmienok, technického a prístrojového vybavenia vrátane IKT, odborných nástrojov a metodík vrátane vývoja diagnostického a poradenského inštrumentária, informácií, základného odborného vzdelávania poradcov, monitoringu a nástrojov na zvyšovanie kvality a i.;
- zabezpečiť vypracovanie štandardov kvality pre poskytovateľov služieb celoživotného poradenstva, štandardy kvality uplatňovať aj na tvorbu, spracovávanie a následnú distribúciu informácií;
- zvýšiť profesionalizáciu služieb celoživotného poradenstva prostredníctvom skvalitnenia odbornej prípravy poradcov; zhodnotiť praktické využitie Integrovaného systému typových pozícií v poradenskej praxi;
- budovať systém celoživotného poradenstva na princípe dialógu zainteresovaných strán (štátna správa, samospráva, zamestnávateľia), spätnej väzby pre potreby kľúčových partnerov a klientov na princípe subsidiarity pri realizácii celoživotného poradenstva až po úroveň lokálnych partnerstiev aj využitím princípu učiaceho sa regiónu.

6. Komplexný systém celoživotného poradenstva

Vytvorenie komplexného systému celoživotného poradenstva musí byť založené na nasledovných základných znakoch:

- Transparentnosť a ľahký prístup počas celého života, vrátane schopnosti vyhovieť potrebám rôznej škály jednotlivcov každého veku;
- Osobitnú pozornosť venovať obdobiám kľúčových zmien v živote, ktoré súvisia so vzdelávaním a prácou;
- Flexibilita a inovácia pri poskytovaní služieb, ktoré odrážajú rozdielne potreby a okolnosti rôznych skupín klientov;
- Programy na rozvoj zručností pre riadenie kariéry;
- Poskytovať príležitosti na vyskúšanie si rôznych alternatív vzdelávania a pracovného uplatnenia ešte pred uskutočnením voľby;
- Prístup ku komplexným a integrovaným informáciám o vzdelávaní, povolaniach a trhu práce;
- Prístup k individuálnemu poradenstvu poskytovanému adekvátne vyškolenými a kvalifikovanými poradcami pre tých, ktorí takúto pomoc potrebujú a v čase, kedy ju potrebujú;
- Zabezpečený prístup k službám, ktoré sú nezávislé od záujmov konkrétnych inštitúcií alebo firiem;
- Proces, ktorým sa stimuluje pravidelnéprehodnocovanie a plánovanie služieb;

- Zapojenie príslušných zainteresovaných strán.

Komplexný systém celoživotného poradenstva z hľadiska procesov, ktoré ho tvoria, možno popísať ako:

- *Pokrytie cieľových skupín každého veku a stavu* - dostupnosť kvalitných služieb pre deti, mládež i dospelých, zapojených do systému formálneho vzdelávania i mimo neho, nezamestnaných i zamestnaných, pre rôzne typy skupín znevýhodnených na trhu práce, ale súčasne i pre širokú verejnosť.
- *Nadrezortnosť* - podstatou systému celoživotného poradenstva je predovšetkým prepojenie problematiky výchovy a vzdelávania s problematikou zamestnanosti, vyžaduje si neustálu spoluprácu dvoch kľúčových rezortov: Ministerstva školstva SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Ak majú byť služby svojím obsahom úplné a navzájom na seba nadväzujúce, vyžaduje sa aj spolupráca ostatných dotknutých rezortov (napr. Ministerstva spravodlivosti SR pre občanov začleňujúcich sa do spoločnosti po výkone trestu odňatia slobody) ako aj súkromného a tretieho sektora. Je potrebné vytvoriť štruktúru kompetentnú pre riadenie systému služieb ako celku.
- *Delegovanie zodpovednosti a kompetencií na nižšie úrovne* s dodržiavaním princípu subsidiarity.
- *Zabezpečenie rôznych typov služieb* pre každý typ cieľovej skupiny.
- *Zapojenie jednotlivých skupín, ktorých sa celoživotné poradenstvo týka, do procesu tvorby a rozvoja služieb* - prostredníctvom zapojenia klientov, resp. cieľových skupín, poskytovateľov služieb, zamestnávateľov i tvorcov národných stratégií a koncepcií do kontinuálneho procesu tvorby systému a rozvoja jeho kvality.
- *Zabezpečenie podporných systémov* - kvalitná databáza aktuálnych informácií. K podporným systémom patrí aj technické vybavenie a dostupnosť možností relevantného počiatočného a ďalšieho vzdelávania. V neposlednom rade je to aj tvorba národnej legislatívy, ktorá bude upravovať túto oblasť.

7. Priority rozvoja celoživotného poradenstva na Slovensku

Priority vyplývajú z uznesenia Rady Európskej komisie č. 2008/C 319/2, ktoré vyzýva členské štáty na to, aby využívali pri tvorbe vnútroštátneho kontextu celoživotného poradenstva prioritné oblasti uvedené v uznesení a zabezpečili monitorovanie vykonávania týchto štyroch prioritných oblastí. Tieto prioritné oblasti budú implementované aj do rozvoja celoživotného poradenstva na Slovensku.

1. Priorita: Rozvoj zručností poradcov

Zlepšenie celoživotného poradenstva si vyžaduje skvalitnenie odbornej prípravy poradcov pôsobiacich tak v školách (základných, stredných, vysokých školách) a zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie ako aj poradcov pôsobiacich v iných rezortoch, hlavne v úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny, tiež poradcov pôsobiacich u zamestnávateľov. Doteraz zaužívaná úloha poradcu, ktorý čaká na klienta sa mení na poradcu, ktorý bude musieť vyjsť klientovi oproti a pomáhať mu na ceste pri hľadaní

možností vzdelávania, kariéry, osobného rozvoja. Úlohou poradcu bude teda sprevádzať jednotlivca na jeho individuálnej ceste, motivovať ho, poskytnúť mu základné informácie a uľahčovať mu rozhodovanie. Tieto úlohy poradca zvládne len vtedy, ak bude pripravený k plneniu nových profesionálnych povinností – musí mať dostatok vedomostí o ekonomickom prostredí, podnikaní a uplatnení, má mať vedomosti o vzdelávacom systéme a systéme kvalifikácií; musí byť schopný opísať kompetencie, ktoré jednotlivec - klient dosiahol vo formálnom, neformálnom vzdelávaní a informálnym učení sa, musí byť schopný sebahodnotenia a sebarozvoja. Poradca bude musieť byť schopný pomôcť jednotlivcovi - klientovi, aby poznal sám seba, svoje schopnosti a vlastné predpoklady na povolanie, informovať ho o uplatnení sa na trhu práce a budúcich perspektívach.

Formálne posilnenie spolupráce medzi neziskovými organizáciami a sociálnymi partnermi za účelom zacielenia náplne prípravy k voľbe povolania, k zmene povolania alebo k návratu do zamestnania na získavanie zručností a pre riadenie vlastnej kariéry je pre rozvoj celoživotného poradenstva nevyhnutné.

2. Priorita: Uľahčenie prístupu všetkých občanov k poradenským službám

Podmienkou efektívneho fungovania celoživotného poradenstva je ľahká dostupnosť k jeho službám a zvýšenie informovanosti občanov o týchto službách. Uľahčenie prístupu pre všetkých jednotlivcov k poradenským službám je základným cieľom systému celoživotného poradenstva. Celoživotné poradenstvo sa považuje za kľúčový prvok pri predchádzaní nárastu nezamestnanosti. Poskytovanie poradenstva by malo byť neodlučiteľnou súčasťou všetkých vzdelávacích programov. Nezastupiteľný význam v kariérovej výchove, príprave pre trh práce má škola a systém výchovného poradenstva a prevencie, ktorý je súčasťou výchovno-vzdelávacej sústavy. Poradenstvo má byť založené na hodnotení potrieb jednotlivca. Veľký potenciál na propagáciu poradenských služieb majú médiá, informačno-komunikačné technológie, dištančné poradenstvo – najmä telefonické poradenské linky. Dôležitým východiskom pre poskytovanie poradenských služieb sú miestne poradenské služby, ktoré majú potenciál poskytovať kvalitné informácie v závislosti od života a pracovného prostredia jednotlivca a tak priviesť jednotlivcov k tomu, aby profitovali z poradenskej pomoci týkajúcej sa hodnotenia a uznávania výsledkov ich formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia na trhu práce.

3. Priorita: Rozvinúť záruky kvality poradenských služieb

Predpokladom efektívnosti celoživotného poradenstva je zodpovedajúca profesionálna úroveň, odborná kvalifikácia poradcov a primerané materiálno-technické vybavenie poradenských zariadení. Pre zabezpečenie kvality celoživotného poradenstva je nevyhnutné vypracovať kvalifikačné požiadavky na profil poradcov, zabezpečiť ich odbornú prípravu v systéme vysokoškolského štúdia druhého stupňa (alebo špecializačným vzdelávaním na vysokej škole po získaní vysokoškolského štúdia druhého stupňa). Profesionalitu poradcov je nutné podporiť aj prostredníctvom ich ďalšieho vzdelávania vzdelávacími a tréningovými programami. Špecializácia poradcu na konkrétny typ služby, prípadne aj cieľovú skupinu, umožňuje adekvátne využitie jeho vzdelania, nasmerovanie jeho ďalšieho vzdelávania a zvýšenie kvality nim poskytovaných služieb.

Pre získanie spätnej väzby je potrebné vypracovať štandardy kvality poradenských služieb a nástroje na meranie efektivity poradenských služieb a zabezpečiť ich vyhodnocovanie (napr. meraním spokojnosti klientov a odberateľov s poskytovanými službami). V tejto súvislosti je nevyhnutné zabezpečiť objektivitu v informáciách a radách; operatívne prepájať informácie o vzdelávacích aktivitách a potrebách trhu práce na miestne pomery.

4. Priorita: Podporovať koordináciu a spoluprácu rôznych aktérov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni

Posilňovanie a rozvoj efektívnej a dlhodobej spolupráce na národnej, regionálnej a miestnej úrovni zameraný v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva a angažovanosť všetkých relevantných aktérov zabezpečí implementáciu vytýčených priorít a napĺňanie stratégie celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva.

8. Nosné rezorty, sociálni partneri a ostatní poskytovatelia poradenstva - ich poslanie a úlohy v systéme celoživotného poradenstva podľa cieľových skupín

Rezort školstva

Cieľové skupiny:

- žiaci všetkých druhov a typov základných škôl a stredných škôl a ich rodičia, resp. zákonní zástupcovia
- študenti vysokých škôl
- pedagogickí zamestnanci škôl a školských zariadení
- odborní zamestnanci škôl a školských zariadení

V rezorte školstva poskytovanie poradenských a výchovných služieb podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní zabezpečujú školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, centrá špeciálno-pedagogického poradenstva. Základnými zložkami systému výchovného poradenstva a prevencie sú zariadenia výchovného, psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie. K zložkám systému výchovného poradenstva a prevencie patrí výchovný poradca, školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, sociálny pedagóg a koordinátor prevencie. V školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie sa vykonáva najmä psychologická, pedagogická, špeciálno-pedagogická činnosť vrátane logopedickej a liečebno-pedagogickej činnosti a sociálna činnosť zameraná na optimalizáciu osobnostného, vzdelávacieho, sociálneho a kariérového vývinu detí od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie. Osobitná starostlivosť je venovaná deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Úlohou výchovného poradenstva je vykonávanie poradenstva pri riešení osobnostných, vzdelávacích, profesionálnych a sociálnych potrieb detí, vrátane kariérovej výchovy a kariérového poradenstva. Výchovný poradca v prípade potreby sprostredkuje deťom a ich zákonným zástupcom pedagogické, psychologické, sociálne, psychoterapeutické, reedukačné a iné služby, ktoré koordinuje v spolupráci s triednymi učiteľmi. Úzko spolupracuje so školským psychológom, školským špeciálnym pedagógom a odbornými zamestnancami poradenských zariadení.

Budovanie poradenských služieb pre vysokoškolákov vyplýva zo zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každá vysoká škola poskytuje uchádzačom o štúdium, študentom a ďalším osobám informačné a poradenské

služby súvisiace so štúdiom a s možnosťou uplatnenia sa absolventov vysokoškolského vzdelávania v praxi.

Rezort školstva ako garant celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva by mal zabezpečiť, aby sa problematika celoživotného poradenstva chápala komplexne, prekračujúc hranice tak rezortov, ako aj regiónov. Pre naplnenie tohto cieľa rezort školstva zabezpečil na národnej úrovni fungujúce Národné fórum pre celoživotné poradenstvo, ktoré je aj diskusným fórom o celoživotnom poradenstve, do ktorého sú zapojené všetky prvky poradenského systému. Rezort školstva prostredníctvom fóra zabezpečuje sledovanie názorov odborníkov, verejnosti i tvorcov koncepcií v oblasti celoživotného poradenstva.

Priamou úlohou rezortu školstva je zabezpečiť systém výchovného poradenstva, ktoré zahŕňa poradenstvo psychologické, pedagogické (aj špeciálno-pedagogické), jeho súčasťou je tiež poradenstvo študijnoprofesionálne, kariérové. Rezort školstva musí poskytovať dôkladný a aktuálny prehľad o ponuke vo formálnom aj neformálnom systéme vzdelávania. Povinnosťou poradenského systému v školstve je pravidelne poskytovať podrobné informácie o aktuálnych odboroch vzdelávania, o študijných programoch. Súčasťou výchovy a vzdelávania vo formálnom systéme by sa mala stať aj kariérová výchova zameraná na rozvoj vlastnej osobnosti žiaka a študenta, vytváranie si predstavy o vlastnej kariére, získavanie prehľadu o možnostiach vzdelávania a uplatnenia sa na trhu práce. Dôležitou úlohou rezortu školstva by malo byť zabezpečenie odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania poradcov v celoživotnom vzdelávaní. Rovnako dôležitá je jeho úloha aj v oblasti zabezpečenia kvality poradenských služieb v školstve. Rezort by mal vypracovať kritériá kvality, metódy a nástroje hodnotenia kvality, ktoré zabezpečia, že služby a produkty celoživotného poradenstva budú spĺňať stanovené štandardy kvality.

Rezort práce, sociálnych vecí a rodiny

Celoživotné poradenstvo v rezorte práce, sociálnych vecí a rodiny sa poskytuje občanom, uchádzačom o zamestnanie, záujemcom o zamestnanie a zamestnávateľom.

Cieľové skupiny:

- zamestnanci s nízkou kvalifikáciou,
- ľudia ohrození stratou zamestnania,
- nezamestnaní,
- záujemcovia o zamestnanie,
- zamestnanci vo vyššej vekovej kategórii (50+),
- zdravotne, či inak handicapovaní

Právny rámec vecného obsahu poradenstva poskytovaného v rámci rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny tvorí zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 31/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva § 69 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny poskytujú tieto služby s dostupnosťou pre cieľové skupiny cez sieť svojich pracovísk v regiónoch. V oblasti služieb zamestnanosti sa poradenstvo realizuje na dvoch úrovniach a to:

- informačné a poradenské služby a
- odborné poradenské služby.

Informačné a poradenské služby sa podľa zákona stali súčasťou sprostredkovania zamestnania. Odborné poradenské služby sú upravené ako relatívne samostatné systémy.

Informačné a poradenské služby zákon definuje ako služby poskytované pri: a)voľbe povolania, b)výbere zamestnania vrátane zmeny zamestnania, c)výbere zamestnanca d)adaptácii zamestnanca v novom zamestnaní. Za informačné a poradenské služby zákon považuje aj služby pri poskytovaní informácií a odborných rád o: a)požiadavkách na odborné zručnosti a praktické skúsenosti potrebné na vykonávanie pracovných činností na pracovných miestach na trhu práce podľa národnej sústavy povolání, b)možnostiach zamestnania na území Slovenskej republiky a v zahraničí, c)predpokladoch na výkon povolania, d)možnostiach a podmienkach účasti na programoch aktívnych opatrení na trhu práce a na aktívnej činnosti, e)podmienkach nároku na dávku v nezamestnanosti, f)podmienkach účasti v partnerstvách vytvorených na podporu rozvoja zamestnanosti v územnom obvode úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Za najdôležitejšiu súčasť informačných a poradenských služieb pre voľbu povolania zákon považuje poskytovanie informácií a odborných rád o druhoch povolání a o predpokladoch a požiadavkách na výkon určitého povolania. Do informačných a poradenských služieb pre výber zamestnania a jeho zmenu zákon zahŕňa: a)posúdenie odborných predpokladov, schopností a získaných odborných zručností uchádzača o zamestnanie a záujemcu o zamestnanie a b)poskytovanie informácií a odborných rád súvisiacich so zdravotnými a kvalifikačnými požiadavkami na pracovné miesta. Informačné a poradenské služby pri výbere zamestnanca sú definované ako poskytovanie informácií a odborných rád zamestnávateľom pri hľadaní vhodného zamestnanca na konkrétne pracovné miesto.

Odborné poradenské služby zákon definuje ako služby, ktoré sú zamerané na riešenie problémov spojených s pracovným uplatnením uchádzača o zamestnanie, na vytváranie súladu medzi jeho osobnostnými predpokladmi a požiadavkami na vykonávanie určitého zamestnania, na ovplyvňovanie rozhodovania a správania sa uchádzača o zamestnanie, ako aj na jeho sociálnu a pracovnú adaptáciu. Odborné poradenské služby môže úrad práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečiť sám alebo prostredníctvom fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá má oprávnenie na vykonávanie takejto činnosti. Uchádzačovi o zamestnanie vedenému v evidencii uchádzačov o zamestnanie v určenej dĺžke úrad v rámci odborných poradenských služieb zaručuje vypracovanie *individuálneho akčného plánu* na podporu jeho pracovného uplatnenia. Individuálny akčný plán je písomný dokument, ktorý na základe posúdenia dosiahnutého stupňa vzdelania, odborných zručností, osobnostných predpokladov, schopností, praktických skúseností a možností znevýhodneného uchádzača o zamestnanie určuje postup a časový harmonogram plnenia jednotlivých opatrení na zvýšenie možností uplatnenia znevýhodneného uchádzača o zamestnanie na trhu práce. Individuálny akčný plán vypracúva uchádzač o zamestnanie v úzkej súčinnosti s odborným poradcom. Po jeho vypracovaní a vzájomnom odsúhlasení sa individuálny akčný plán stáva pre uchádzača o zamestnanie záväzný.

Rezort zdravotníctva

Cieľové skupiny:

- žiaci strednej zdravotníckej školy
- zdravotnícki pracovníci

V pôsobnosti rezortu zdravotníctva je riadenie odbornej zložky prípravy na stredných zdravotníckych školách a ďalšieho vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve prostredníctvom Slovenskej zdravotníckej univerzity a iných vysokých škôl, ktoré realizujú akreditované študijné programy ďalšieho vzdelávania určené pre zdravotníckych pracovníkov. Tento systém prešiel v minulom období výraznými obsahovými a kompetenčnými zmenami. Podľa aktuálneho právneho stavu medzi formy ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov patria špecializačné štúdium, certifikačná príprava a sústavné vzdelávanie.

Uvedený inštitucionalizovaný systém vzdelávacích aktivít určených pre zdravotníckych pracovníkov ministerstvo zdravotníctva koordinuje legislatívnymi normami ako napr. nariadenie vlády SR č. 742/ 2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, nariadenie vlády SR č. 322/2006 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností, nariadenie vlády SR č. 12/2008 Z. z. o používaní profesijných titulov a ich skratiek viažucich sa na odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania a zákon NR SR č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Citovaný zákon ustanovuje podmienky na výkon zdravotníckeho povolania (spôsobilosť na právne úkony, bezúhonnosť, odborná spôsobilosť, zdravotná spôsobilosť, etická spôsobilosť, dôveryhodnosť a ovládanie štátneho jazyka v rozsahu nevyhnutnom na výkon zdravotníckeho povolania) pre povolania lekár, farmaceut, zubný lekár, sestra, pôrodná asistentka, fyzioterapeut, zdravotnícky záchranár, verejný zdravotník, zdravotnícky laborant, farmaceutický laborant, asistent výživy, zdravotnícky asistent, masér, očný optik, zubný technik, ortopedický protetik a ukladá im povinne sa vzdelávať a obnovovať si vedomosti, zručnosti a kompetencie. Realizáciu zmien vo vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov a pripravované profesijné poradenstvo potenciálnym aj existujúcim zdravotníckym pracovníkom vykonávajúcim pracovné činnosti v systéme zdravotníctva chápeme ako otvorenú cestu, program, ktorý sa môže meniť, dopĺňať, spresňovať a upravovať, čím sa prispeje k zvýšeniu úrovne poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

V rezorte zdravotníctva by sa profesijný a kariérny poradenský systém mal orientovať na poskytovanie aktuálnych a podrobných informácií o aktivovaných alebo novokoncipovaných študijných odboroch na stredných zdravotníckych školách, študijných odboroch pripravujúcich studentov na výkon zdravotníckeho povolania na vysokých školách a o akreditovaných vzdelávacích programoch pre oblasť ďalšieho a celoživotného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov na Slovensku, čo umožní riadiť a plánovať pracovníkom svoju pracovnú dráhu a zamestnávateľom motivovať aktuálnych aj potenciálnych zamestnancov. Dôležitou úlohou bude zabezpečiť a uľahčiť prístup k výkonu povolania cudzincom a návrat na trh práce občanom vracajúcim sa na Slovensko.

Rezort spravodlivosti

Cieľové skupiny rezortu sú občania vo výkone trestu.

Úlohou rezortu je uľahčenie prístupu a návratu na trh práce pre tých, ktorí majú ťažkosti s integráciou a reintegráciou na trh práce po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Pre tento účel rezort má vytvárať individuálne vzdelávacie programy pre obvinených a odsúdených s cieľom zabezpečiť plynulý prechod pre absolventov kurzov do civilného života a pomôcť pri ich zaraďovaní sa do pracovného procesu. Dôležitou úlohou rezortu je aj poskytovanie odborného poradenstva obvineným a odsúdeným, najmä v oblasti možností ich druhošancového vzdelávania, ďalšieho vzdelávania, uznávania výsledkov ich vzdelávania a tak zvýšiť ich šance na ľahšie uplatnenia sa na trhu práce.

Rezort vnútra

Cieľové skupiny rezortu tvoria migranti.

Dôležitú úlohu pod gesciou rezortu plní migračná politika. Migračnú politiku v rámci Ministerstva vnútra SR realizuje predovšetkým Migračný úrad, ktorý sa vo svojej činnosti riadi zákonmi a vnútro rezortnými predpismi (napr. zákon č. 480/2002 o azyle, Koncepcia migračnej politiky SR, Koncepcia integrácie cudzincov). V rámci uvedených predpisov sú vykonávané aj činnosti spojené s poradenstvom pre azylantov v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami. Nakoľko migračná politika zasahuje do všetkých oblastí spoločenského života, základnou požiadavkou je aktívne podieľanie sa na realizácii migračnej politiky zo strany všetkých štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy a zainteresovaných mimovládnych organizácií. Pri vytváraní podmienok súvisiacich s integráciou azylantov do spoločnosti sa ťažisko presúva na mestá, obce, mimovládne organizácie. Tieto inštitúcie v spolupráci zabezpečujú ich jazykovú prípravu, prístup k vzdelaniu, vytvárajú možnosti na zvyšovanie ich kvalifikácie, poskytujú poradenské služby, asistujú pri získavaní zamestnania. Pre plnohodnotné uplatnenie sa azylantov na našom pracovnom trhu je veľmi dôležitým faktorom zabezpečenie ich ďalšieho vzdelávania, ale aj vypestovanie ďalších schopností a praktických návykov. Tieto a ďalšie podporné činnosti (napríklad akým spôsobom a kde vybavovať na úradoch potrebné záležitosti, ako s nimi komunikovať, aké sú možnosti rekvalifikácie, zamestnania sa a pod.) zabezpečujú hlavne mimovládne organizácie v spolupráci s orgánmi štátnej správy.

Partnerstvá na miestnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni v poradenskom procese (alternatívni poskytovatelia)

Využívanie rôznych foriem partnerstva si vyžaduje definovanie toho, pre aký druh služieb a v akej štandardnej kvalite je ho možné využiť. Cieľom partnerstva v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva je zabezpečiť efektívne prepojenie celoživotného vzdelávania s potrebami miestneho a regionálneho trhu práce aktívnym zapojením všetkých stupňov škôl, ustanovizní ďalšieho vzdelávania, zamestnávateľov, samosprávy, profesijných združení a komôr. Partnerské siete prispievajú k zvýšeniu kvality, dostupnosti a efektívnosti vzdelávania vo väzbe na potreby regionálneho trhu práce, prispievajú k lepšej kvalite pracovnej sily v regióne a k zvýšeniu zamestnanosti založenej na kvalifikovanejšej a flexibilnejšej pracovnej sile a to aj na základe poskytnutých kvalitných informačných a poradenských služieb.

Vzdelávacie inštitúcie poskytujúce ďalšie vzdelávanie dospelých

Niektoré vzdelávacie inštitúcie v rámci svojej činnosti participujú na zvýšení informovanosti občanov o možnostiach ich vzdelávania sa počas celého života a informačné služby dopĺňajú poskytnutím poradenských služieb v oblasti profesijnej orientácie pre lepšiu zamestnateľnosť a aktívne občianstvo. Vo vzdelávacej inštitúcii by mal mať klient možnosť získať informácie a pomoc pri výbere čo študovať, aké vstupné kvalifikácie sú potrebné na jednotlivé kurzy. Klient by tu tiež mal získať pomoc pri stanovení si vlastných študijných cieľov a vypracovaní študijného plánu, pretože mnohé kurzy na seba navzájom nadväzujú a umožnia získať rôzny druh kvalifikácie (čiastočnú kvalifikáciu, úplnú kvalifikáciu).

Ostatní súkromní poskytovatelia - personálne agentúry, poradenské agentúry

Neustály rozvoj hospodárstva, technológií, výrobných procesov si vyžadujú zabezpečenie celoživotného procesu vzdelávania s dôrazom na permanentný rast odbornosti zamestnancov, v ktorom zohrávajú súkromné vzdelávacie inštitúcie významnú úlohu. Cieľom tejto zmeny je zvýšenie zamestnanosti, zvýšenie šancí pre uplatnenie absolventov v nových podmienkach, keď budú zanikať mnohé pracovné príležitosti, ale zároveň budú vznikať a vytvárať sa nové.

Sociálni partneri

Sociálni partneri sú jedným z významných prvkov v celoživotnom poradenstve. Oblasť, ktorú nemožno vynechať, je poskytovanie kariérového poradenstva zamestnanej populácii na pracoviskách. Cieľom je, aby kariérové poradenstvo bolo súčasťou stratégií zamestnávateľov pri preškolovaní zamestnancov a pri zmenách ich pracovného zaradenia. Je nevyhnutné, aby zamestnávatelia pri rozvoji ľudských zdrojov zavádzali nové postupy a poskytovali svojim pracovníkom informácie, rady a poradenstvo súvisiace so vzdelávaním a prácou.

Aj odborové organizácie môžu poskytovať kariérové poradenstvo s podporou zamestnávateľov.

Moderné metódy poradenstva (IKT, on- line poradne)

Informačno-komunikačné technológie umožňujú poradenstvu zvyšovať efektivitu služieb. Zvyšujú ich dostupnosť z časového, geografického aj kapacitného hľadiska. Využívajú sa predovšetkým v informačných poradenských službách.

Prínosom je aj ich využitie pri zvyšovaní kvality tradičných foriem poradenstva, predovšetkým v oblasti evidencie, štatistiky alebo nových diagnostických nástrojov.

Predpokladom na ich úspešné nasadenie je kvalitne pripravený poradenský personál, dostatočný teoretický základ o možnostiach a obmedzeniach ich použitia a primerané zručnosti klienta. Cieľové skupiny s nízkou kvalifikáciou alebo fyzickým hendikepom nemusia byť schopné využívať služby sprostredkované IKT.

9. Finančné zabezpečenie

Naplnenie cieľov celoživotného poradenstva a riešenie úloh vyplývajúcich z prijatých opatrení bude financované predovšetkým zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu. Príprava a zavádzanie opatrení do praxe by malo byť dostatočne kryté príslušnými rozpočtovými kapitolami a aktivity ďalších partnerov a inštitúcií, plniacich ciele a zámery vo vlastnej pôsobnosti, finančnými prostriedkami plánovanými na ich rozvoj.

10. Návrh opatrení

1. Uskutočniť analýzu súčasného stavu celoživotného poradenstva v Slovenskej republike a systému celoživotného poradenstva vo vybraných krajinách Európskej únie (priama komparácia).
2. Navrhnuť optimálny model poradenských služieb fungujúceho na základe kompetencií rezortov podľa osobitných predpisov, rozdelenia činností a účinnej spolupráce medzi jednotlivými rezortmi, sociálnymi partnermi a ostatnými poskytovateľmi na princípe subsidiarity.

3. Pre zvyšovanie profesionalizácie a úrovne poradenského personálu navrhnúť profesijný štandard a kvalifikačný štandard poradcov
4. Navrhnúť model odbornej prípravy poradcov a ich ďalšieho vzdelávania pre získanie kompetencií pre trh práce
5. Vypracovať vzdelávacie programy a tréningové programy pre ďalšie vzdelávanie poradcov podľa ich špecializácie
6. Vytvoriť systém zabezpečenia kvality v celoživotnom poradenstve (vrátane monitorovania a hodnotenia, získavania spätnej väzby (zistiť spokojnosť klienta)
7. Vytvoriť informačný systém celoživotného poradenstva prístupný verejnosti. Informačný systém zosieťovať a umožniť prístup na iné databázy.
8. Legislatívnym opatrením rozšíriť prístup k celoživotnému poradenstvu vytvorením podmienok jeho dostupnosti v regionálnom/okresnom meradle, formovaním a vytvorením ďalších poradenských inštitúcií a zariadení